

Subject Area
Education Management

Year: 2022
Vol: 8 Issue: 101
PP: 2786-2794

Arrival
08 July 2022
Published
31 August 2022

Article ID Number
63964

Article Serial Number
24

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.29228/sssj.63964>

How to Cite This Article
Parlaklı, M. B. & Parlaklı, B. (2022). "Okul Müdürlerinin İletişim Becerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:8, Issue:101; pp:2786-2794

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Okul Müdürlerinin İletişim Becerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Teachers' Views on the Communication Skills of School Principals

Mehmet Bahattin Parlaklı¹ Bedia Parlaklı²

¹ Okul Müdürü., Milli Eğitim Bakanlığı Hüseyin Uluğ İlkokulu, Diyarbakır, Türkiye

² Öğretmen., Milli Eğitim Bakanlığı Hüseyin Uluğ İlkokulu, Diyarbakır, Türkiye

ÖZET

İletişimin okul kültüründe vazgeçilmez bir yeri ve önemi olduğundan, okul örgütünün teşkilat biriminde en üstte bulunan okul müdürlerinin iletişim konusundaki becerilerinin son derece önemli olduğu görülmüş ve öğretmenlerin okul müdürleriyle olan iletişimlerinin araştırılması uygun bulunmuştur. Yapılan çalışmada Diyarbakır il merkezindeki dört merkez ilçede (Kayapınar, Yenişehir, Bağlar ve Sur) resmi okulöncesi eğitim kurumlarında görevli bulunan okulöncesi öğretmenlerinin okul müdürlerine ilişkin iletişim becerileri araştırılmıştır. Araştırma nitel araştırma yönteminin durum çalışması deseninde tasarlanmıştır. Araştırmada, okul müdürlerinin iletişim becerilerini incelemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerin okul müdürlerinin iletişim becerilerine ilişkin görüşleri incelenmiş ve elde edilen bulgular ışığında değerlendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Eğitim, Okul Müdürleri

ABSTRACT

Since communication has an indispensable place and importance in school culture, it was seen that the communication skills of the school principals, who are at the top of the organizational unit of the school organization, are extremely important and it was found appropriate to investigate the communication of the teachers with the school principals. In this study, the communication skills of preschool teachers working in official preschool education institutions in four central districts (Kayapınar, Yenişehir, Bağlar and Sur) in Diyarbakır city center regarding school principals were investigated. There search was designed in the case study pattern of the qualitative research method. In the research, a semi structured interview form developed by the researcher was used to examine the communication skills of school principals. As a result of the interviews, the opinions of the teachers on the communication skills of the school principals were examined and evaluations were made in the light of the findings.

Keywords: Communication, Education, School Principal

1. GİRİŞ

Problem Toplumsal bir varlık olarak insan belirli bir dil içine doğar. Dil, kültür ve medeniyete giden en önemli araçlardan biridir. İletişimin olmazsa olmazı olan dil sayesinde insanlar belirli topluluklar içinde kültürler, medeniyetler inşa etmiş ve duygu düşüncelerini ortaya koyduğu pek çok başarılar sağlamıştır. Günümüzde de iletişim teknolojilerinde ortaya çıkan çok sayıda araç geliştirilmiştir. Bu araçlar sayesinde bilgi kaynaklarının çeşitliliği ve bunun doğurduğu toplumsal ilerlemeye öncülük eden bilimsel başarılar sağlanmıştır. Hem bireysel hem de sosyal bir ihtiyacı ortaya koyan iletişim iki veya daha fazla kişinin bilgiyi, düşünceleri ve tutumları aralarında paylaşması ile gerçekleşir. "Benim gördüğümü sen de görüyor musun?" sorusuna cevap olarak her zaman ve hep bir ağızdan "evet" diyebilseydik, belki de beğenide, düşüncede, beklentide, yargıda, sevinçte, hüzünde çeşitlilikleri yaşamayan yaratıklar olurduk. Aynı tabloyu izler, farklı duyguları yaşarız; aynı şiiri okur farklı duygu zenginliklerine; belki de farklı hazlara farklı hüzünlere koşarız. İletişim olgusu da pek çok kişi tarafından çok farklı yönleri önemsenerek, çok farklı biçimlerde açıklanmıştır (Ergin, 2008: 6,7). İletişim, örgüt veya toplum içinde yer alan kişilerin anlaşması için temel bir unsurdur. Etkili iletişim becerileri, her türlü insan ilişkisinde ve her türlü meslek alanında ilişkileri kolaylaştırıcı olabilmektedir. Özellikle insanlarla daha fazla bir arada olunması gereken meslek alanlarında çalışanların iletişim becerilerine daha fazla hakim olmaları gerekmektedir (Korkut, 2005: 143). Toplumun gelişmesinde en etkili kurumlardan birisi de okuldur. Okul, birey ve gruplar arasında oluşan veya oluşturulan iletişim yumağından ibarettir. Özellikle okul kültürünün oluşmasında iletişim büyük bir rol oynamaktadır. Okul kültürü içinde bulunan yöneticilerin kurumsal olarak hedeflerine ulaşmak, etkili kararlar almak ve eşgüdüm sağlamak için doğru değerlendirme süreçleri içinde bulunması gerekmektedir. Okul kültürü olarak okulun içinde yerine getirilmesi gereken en önemli konuların başında yönetici ve öğretmenlerin iletişim ağı içinde sağlıklı bir koordinasyon içinde olması gelmektedir. Okul yöneticilerinin amaçları 2 belirlemek, görevleri düzenlemek, çalışanları motive etmek, sonuçları gözden geçirmek ve karar almak sağlıklı iletişim olmadan elde edilemez. Etkili iletişimin temel öğeleri arasında bireyi kabul etmek, etkin bir şekilde dinlemek ve empati kurmak unsurlarının olduğu söylenebilir. Empati, "Bir insanın kendisini karşısındaki insanın yerine koyarak onun duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlamasıdır" (Dökmen, 2000: 135). İletişim

becerileri, kişinin haklarını, gereksinimlerini, memnuniyetini ya da yükümlülüklerini giderirken; diğer kişilerin benzer haklarına, gereksinimlerine ve memnuniyetine zarar vermemesi temelinde başkalarıyla özgür ve açık iletişim kurabilmesidir. Bu nedenle etkili bir iletişim empatiyi içinde barındırmaktadır. Yönetici, yaşamının her döneminde başkalarıyla ilişki kurmak zorundadır. Yöneticinin okulda başarılı olabilmesi kendisini, başkalarını anlayabilmesine ve kabul etmesine bağlıdır. Öncelikle yöneticiler günlük yaşamlarında diğer meslektaşlarının görüş ve düşüncelerine saygılı olmalıdırlar. Yöneticiler empatiyi ön plana almalı ve olaylara onların bakış açısıyla bakmalı ve kendisini karşısındaki öğretmenin yerine koymalıdır. Bu ise hoşgörü ve demokrasi toplumu oluşumu açısından oldukça önemlidir. Bu amaçla yöneticiler tarafından geliştirilen iletişim becerileri kullanılması hem öğretmenlere ve diğer meslektaşların yaşamına zenginlik ve saygınlık getirecek, hem de tüm okulda çalışan kişiler arasında sağlıklı bir ilişkinin oluşmasını sağlayacaktır (Yüksel, 2004: 341 - 354). Okulda müdür-öğretmen iletişiminin niteliği, okulun yıllık hedef ve planlamalarının gerçekleştirilmesinde belirleyici bir unsurdur. İletişimin okul kültüründe vazgeçilmez bir yeri ve önemi olduğundan, okul örgütünün teşkilat biriminde en üstte bulunan okul müdürlerinin iletişim konusundaki becerilerinin son derece önemli olduğu görülmüş ve öğretmenlerin okul müdürleriyle olan iletişimlerinin araştırılması uygun bulunmuştur. Yapılan çalışmada Diyarbakır il merkezindeki dört merkez ilçede (Kayapınar, Yenişehir, Bağlar ve Sur) resmi okulöncesi eğitim kurumlarında görevli bulunan okulöncesi öğretmenlerinin okul müdürlerine ilişkin iletişim becerileri araştırılmıştır. Bu araştırmanın, uygulama içerisinde bulunan öğretmen, yönetici ve bu konuda araştırma yapacak olan araştırmacılara ışık tutacağı ümit edilmektedir.

Bu araştırmanın amacı, okulöncesi eğitim kurumlarında görevli bulunan okul müdürlerinin öğretmen görüşlerine göre iletişim becerilerini incelemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır.

- ✓ Okul müdürleri iletişim sırasında nasıl bir dil kullanır?
- ✓ Öğretmenler okul müdürleriyle iletişime geçerken nasıl hisseder?
- ✓ Okul müdürleri daha çok hangi iletişim araçlarını tercih eder?
- ✓ Okul müdürleri iletişim araçlarını kullanırken sesli ve görsel öğelerden yararlanır mı?
- ✓ Okul müdürleri iletişim sırasında etkin bir dinleme yapar mı?
- ✓ Okul müdürleri iletişim sırasında empatik iletişim kurar mı?
- ✓ Okul müdürlerinin iletişimde geri bildirimleri nasıldır?
- ✓ Okul müdürlerinin iletişim becerilerini geliştirmelerine ilişkin öneriler nelerdir?

İletişim her alanda önemli olduğu gibi eğitim alanında da büyük öneme sahiptir. Bu nedenle eğitimin en önemli parçalarından biri olan okul müdürlerinin iletişim becerileri incelenmiş olup, bu inceleme öğretmen görüşlerine göre yapılmıştır. Araştırma İletişimin eğitimdeki yerini de ortaya koymakta ve okul müdürlerinin iletişim becerilerinin okul kültürüne olan etkisini açıklamaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmayla ilgili kavramlar kuramsal olarak açıklanmıştır. İletişim konusunda kaynaklarda çok çeşitli sınıflandırmalar yapılmıştır. Araştırmamızda iletişim, iletişimin öğeleri, iletişim türleri ve okul yöneticilerinin iletişim becerilerine yer verilecektir.

2.1. İletişim

Türk Dil Kurumuna göre iletişim; ‘duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme, iletişim, komünikasyon’ dur (TDK, 2022). İletişim; karmaşık, simgesel, hem kapsam hem de ilişki boyutu olan etkileşimsel bir süreçtir (Aydın, 2018: 127). İnsanlar arası bir duygu ve düşünce alışverişi olarak nitelendirebileceğimiz iletişim, insanlığın varoluşuyla başlamış ve tarihi süreç içerisinde insan hayatının en belirgin özelliği olmuştur. İnsan çevresiyle sürekli iletişim halinde olma gereksinimi duyan bir canlıdır (Aytekin, 2022: 1).

2.2. İletişimin Öğeleri

Aydın’ a göre, iletişim sürecinde yer alan öğeler; kaynak, ileti, kanal, alıcı ve dönüttür. Aydın, iletişim öğelerini şu şekilde açıklamaktadır;

Kaynak: Hedeflediği kişi ya da grupta davranış değişikliği oluşturmak amacıyla iletişim sürecini başlatan kişidir.

İleti: İletişim sürecinde, kaynağın alıcıyla paylaşmak istediği düşünce, duygu ve davranışları temsil eden simgelerdir.

Kanal: İletişim sürecinde kaynağın, amaçları doğrultusunda alıcıya gönderdiği iletiyi taşıyan, nakleden ortam, yöntem ve tekniklerdir.

Alıcı: Kaynağın gönderdiği iletilerin hedefi olan kişi ya da kişilerdir.

Dönüt: Alıcıya gönderilen iletilerin alınıp alınmadığını, alındı ise, anlaşılıp anlaşılmadığını ya da ne kadar anlaşıldığını gösteren alıcıdan kaynağa iletilen tepkilerdir (Aydın, 2018: 127,128).

2.3. İletişim Türleri

Özdemir, iletişimin, sözlü, sözsüz ve yazılı olmak üzere üç türü bulunduğunu ifade etmiş ve şu şekilde açıklamıştır;

Sözlü İletişim, mesajın kaynak kişi tarafından sözel olarak alıcı ya da alıcılara iletilmesi şeklinde tanımlanabilir. Sözlü iletişimin üstünlüğü, hızlı olmasıdır. Örgütsel iletişimde sözlü iletişimin dışında yazılı iletişim de önem taşımaktadır.

Yazılı İletişim, mesajın alıcıya resmi yazı, rapor, duyuru panosu ya da e-posta gibi araçlarla iletilmesi durumudur.

Sözsüz İletişim, mesajın beden hareketleri, jestler, mimikler, bakışlar ve benzeri ifadelerle iletilmesidir (Özdemir, 2021: 187). İletişimin yapısal olarak incelendiğinde formal ve informal iletişimden bahsetmek mümkündür,

Formal İletişim: Formal iletişimde önceden belirlenmiş olan ölçülü ve resmi bir dil kullanılır. Özdemir, hiyerarşik düzen gösteren örgütlerde iletişimin dikey, yatay ya da çapraz olabileceğini belirtmiştir.

Dikey İletişim, örgütsel hiyerarşinin üst kademesinden alt kademelere ya da alt kademelerden üst kademelere doğru yapılan mesaj iletimidir.

Yatay İletişim, benzer örgütsel kademeler arasında yapılan mesaj alışverişidir.

Çapraz İletişim, örgütsel hiyerarşinin farklı kademeleri arasında yapılan bir iletişim biçimidir (Özdemir, 2021: 187) şeklinde açıklamaktadır.

İnformal İletişim: Yapı ve havasının özellikleri yüzünden eğitim örgütlerinde informal iletişim, formal iletişimden daha önemli rol oynar. Böyle örgütlerde kişiler arası ilişkiler, yönetim süreçleri üzerinde derin ve geniş etkiler yapar. Çünkü eğitim öncelikle sosyal ve politik bir girişimdir. Özellikle küçük çaptaki eğitim gruplarında bu ilişkiler sıklaşır ve iletişim formal olmaktan çok informal kanallar ve kapsam aracılığıyla çalışır (Bursalıoğlu, 1979: 153).

2.4. İletişim Engelleri

Kişilerin kurdukları bir iletişim olayında daima açık ya da gizli bir amacın olduğu söylenebilir. Görünüşte amaçsız görünen bir havadan sudan konuşmada bile paylaşma, zaman geçirme, sıkıntıdan uzak kalma gibi birtakım gizli amaçlara rastlanabilir. Öte taraftan bir iletişim bir bilgiyi aktarma, bir durumdan haberdar etme, eğitime, ikaz ya da duygu paylaşımı gibi önemli amaçlar gözetilmiş olabilir. Dolayısıyla etkili bir iletişim etkinliğinde taraflar ya da en azından kaynak kişi açısından iletişim başlatılırken amaçlanan sonuçların elde edilmiş olması beklenir. Şayet o iletişim sürecinde arzulan sonuçlara ulaşılmış ya da en azından taraflarda olumlu bir etki ve doyum sağlanmışsa etkili bir iletişim gerçekleştirildiği söylenebilir. Aksine arzulan sonuçların elde edilemediği, bireylerin doyum elde etmek yerine eksiklik hissi ya da gerginlik yaşadıkları iletişim, başarısız, etkisiz hatta çatışma ile sonuçlanan bir iletişim olmaya mahkumdur (Karaca, 2016: 630,631). Her insan içinde yaşadığı ortamla ilgili bilgi sahibi olmak ister. Güvenilir kaynaklardan bilgi akışının yetersizliği söylentilerin, gerçek dışı bilgilerin yayılmasına yol açar. Huzursuzluğa ve güvensizliğe yol açan iletişim yetersizliği önemli bir iletişim engeli oluşturmaktadır. İletişimde tarafların birbirlerine güven düzeyi önemli bir unsurdur. Karşı tarafın söylediklerinin geçerliliği hakkında kuşku söylediklerine güvenmemeye yol açmaktadır. Karşı tarafın mesajı farklı; eksik ve yanlış anlamasına haliyle anladığı şekliyle karşılık vermesine neden olmaktadır. Kişilerarası iletişimde de örgütle ilgili iletişimde de mesajın açık ve net olmasına özen göstermek gerekmektedir (Çakır, 2020: 678,679).

2.5. Okul Müdürlerinin İletişim Becerileri

Okul müdürü yönettiği kurumun lideridir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin genel olarak okulun başarısını doğrudan belirleyen önemli bir konumda yer alır. Öğrenme ortamlarının geliştirilmesi, öğrencilerin bireysel farklılıklarının takibi, performanslarının geliştirilmesi ve aynı zamanda bu hedeflerin mimarı olan öğretmenlerin iş barışı ve başarısı konusunda yönlendiren bir yetkinlik içinde bulunmalıdır. Bir toplumun çevredeki değişmelere bağlı olarak değişmesi ve gelişmesi, bireylerin üretme kapasitelerinin artırılması, insan kaynağının geliştirilmesi, üyelerin toplumsal yaşamın gerektirdiği davranışları kazanması eğitim sistemi sayesinde gerçekleştirmektedir. Eğitim sisteminin en önemli öğelerinin başında okullar gelmektedir. Okulların iyi yönetilmesi, toplumun eğitim amaçlarını

8 gerçekleştirilmesi anlamına gelmektedir. İletişim kavramı, diğer örgütlerin yönetimi için ne kadar anlamlı ve önemli ise birer eğitim örgütü olan okullar için de o kadar anlamlı ve önemlidir. Bu bağlamda okul müdürlerinin iletişim becerileri, okulun toplumsal misyonunu yerine getirmesinde etkili olmaktadır. Okul müdürlerinin görevlerinin birçoğu doğrudan veya dolaylı olarak iletişimle ilgilidir. Bunlardan bir tanesi “Okul müdürü, iletişim ağını kurar, formal ve informal iletişimi sağlar” eklindedir. Okul sisteminde birçok görev ve sorumluluğu olan okul müdürlerinin başarılı olmalarında iletişimin çok önemli bir yer tuttuğu ortaya çıkmaktadır. Okul müdürlerinin yüksek iletişim becerileri vasıtasıyla sistemin içi ve dışındaki unsurlarla sağlıklı iletişim kurabilmesi, örgütün (okulun) amaçlarına ulaşmasına etki edecektir (Çınar, 2010: 4).

2.6. Empatik İletişim

En genel tanımı ile Empati, bir kişinin kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak olaylara onun bakış açısıyla bakması, o kişinin duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlaması, hissetmesi ve bu durumu ona iletmesi olarak tanımlanmaktadır. Empatik iletişimin gerçekleşmesinde, karşımızdaki kişiyi işitmek yeterli olmaz. Onun söylediklerini anlamak, düşünmek, etkin bir dinleyici olmak gerekir. Onun duygularını yansıtmaya fırsatı vermek, kendini ifade etme ortamı oluşturulmasında Empatik iletişim gereklidir. Empati kurmak için öncelikle karşımızdaki kişinin bizim gibi bir varlığı, bizden farklı değer yargıları ve inançları olduğunu bilmek ve bunu kabul etmek gerekir. Sağlıklı iletişimin olduğu okullarda; çalışanlar ve yöneticiler arasındaki ilişkiler ve örgütün olumlu iklimi gibi birçok etken, öğretmenlerin işleri ile ilgili memnuniyetlerini büyük ölçüde etkilemektedir (Arslan, 2019). Bu durum okulların amaçlarına ulaşmasında müdürlerin iletişim yeteneklerinin son derece önemli olduğunu göstermektedir.

2.7. Etkin Dinleme

Etkin dinleme, kişinin karşısındakini iletişim esnasında aktif bir şekilde dinlemesine denmektedir. Etkin dinleme sadece sessiz bir şekilde dinlemek değil, doğru bir şekilde dinleyip anlama becerisidir. Dinleme aktif bir süreçtir. Bu sebeple kişi karşısındakini aktif bir şekilde dinlemeli ve anlamlıdır. Sağlıklı bir iletişim için etkin dinlemek oldukça önemlidir. Ayrıca iletişim sosyal bir alışveriş sürecidir. Dolayısıyla kişi eğer dinleyen pozisyonda ise ne anladığını ifade etmesi, gerektiğinde sorular sorması ve geri bildirim vermesi gerekir. Bu nedenle etkin dinleme önem arz etmektedir. Kişiler arasındaki karşılıklı sevgi ve güveni sağlar. Herhangi bir konuyu tüm gerçekleriyle öğrenmeyi ve anlamayı sağlar. İletişim esnasında yaşanacak olan yanlış anlaşılmalara ve kopukluklara etkin dinleme 9 ile en aza iner. Objektif yorumlar yapabilmek için etkin dinleme gereklidir. Anlatılanı anlayarak dinlemeyi sağlar.

3. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın yöntemi, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve veri analizi açıklanmaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yönetiminin durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmada okul müdürlerinin iletişim becerilerini incelemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış açık uçlu görüşme formu kullanılmıştır. Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinlemesine araştırılmasıdır. Yani bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler, vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanır. Durum çalışmasının amacı, bir veya birkaç durumu kendi sınırları içinde bütüncül olarak analiz etmektir. Görüşmeler, gözlemler, doküman analizi veri toplama aracı araçlar kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2021: 70-74).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni 2021-2022 eğitim öğretim yılında Diyarbakır ilinin dört merkez ilçesindeki (Kayapınar, Bağlar, Yenişehir ve Sur) resmi okul öncesi kurumlarında görev yapan okulöncesi öğretmenlerinden oluşmaktadır. Araştırmanın evreninde 37 okul öncesi kurumu bulunmakta ve 347 Okul öncesi öğretmeni görev yapmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu 15 okulöncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubu Diyarbakır ilindeki dört merkez ilçeden (Kayapınar, Bağlar, Yenişehir ve Sur) resmi 5 ayrı okulöncesi eğitim kurumundan 3 er öğretmen olarak seçilmiştir. Nitel çalışmada amaç genelleme değil, bütüncül bir resim elde etmektir. Nitel çalışmada çalışılan konuyu derinlemesine ve tüm olası ayrıntıları ile incelemeyi amaç edinmektedir. Nicel çalışmada sayısal analizler örneklem büyüklüğünü belirlemede önemli rol oynarken, nitel araştırma da ise örneklem büyüklüğünü belirlemede dikkate alınması gereken birkaç ilke vardır: araştırmanın odağı, veri miktarı ve kurumsal örnekleme. (Yıldırım ve Şimşek, 2021: 116- 122)

3.3. Veri Toplama Araçları

Okulöncesi eğitimi kurum müdürlerinin iletişim becerilerinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesinde araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme soruları hazırlanmadan önce, araştırma konusu ile ilgili alan yazın taraması yapılmıştır. Görüşme formunda yer alması düşünülen sorular belirlenmiş ve okulöncesi öğretmenlerine 8 sorudan oluşan görüşme formu hazırlanmıştır. Bu soruların amaç, anlam ve kapsam açısından değerlendirilmesini yapmak amacıyla uzman görüşü alınmıştır. Bu aşamalardan sonra elde edilen bilgilerden yararlanılarak forma son hali verilmiş, oluşturulan görüşme soruları araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Görüşme formu, araştırmacı tarafından 4 Nisan 2022 – 29 Nisan 2022 tarihleri aralığında uygulanmış ve araştırmacı tarafından toplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler araştırmacı tarafından değerlendirilerek yorumlanmış ve okul müdürlerinin iletişim becerileri hakkında bilimsel sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda tasarlanan bu araştırmada “içerik analizi” yapılmıştır. Veriler dört aşamada analiz edilmiştir: 1. Verilerin kodlanması, 2. Kodlanan verilerin temalarının belirlenmesi, 3. Kodların ve temaların düzenlenmesi, 4. Bulguların tanımlanması ve yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2021: 251). Analiz sürecinde öncelikle, görüşme formları üzerinde çözümlenmeler yapılmıştır. Öğretmenlerin görüşlerinin analizinde, ifadelerin benzerliğine göre gruplamalar yapılmıştır. Çözümlenmelerde görüşüne başvuru alan öğretmenlere kod numarası verilmiş ve öğretmenler ‘Ö1, Ö2... Ö15’ şeklinde kodlanmıştır. Elde edilen veriler sayısallaştırılarak frekans olarak ifade edilmiş ve tablolastırılmıştır. Araştırmada geçerliği sağlamak için, öğretmenlerin görüşleri kodlanmış ve kodlamalar görüşmelerdeki doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Kodların ve temaların anlamlı bir bütün oluşturması araştırmacı tarafından sürekli olarak değerlendirilmiştir. Görüşleri alınan öğretmenlerle tekrar görüşülmüş ve bulgular paylaşılmış ve gerçekçi bulunmuştur.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma probleminin çözümü için toplanan verilerin, yöntem bölümünde açıklanan tekniklerle çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgularla, bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

Tablo 1. Okul Müdürlerinin İletişim Sırasında Kullandıkları Dile İlişkin Bulgular

Kod sıra no	Kodlanmış iletişim dili	f
1	Formal iletişim dili (Ö3,Ö4,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12)	6
2	İnformal iletişim dili (Ö13, Ö14)	2
3	Konuşmanın gidişatına göre iletişim dili kullanma (Ö1,Ö2,Ö7,Ö8,Ö15)	5
4	Ölçülü iletişim dili kullanma (Ö5,Ö6,Ö13,Ö14,Ö3,Ö8,Ö12,Ö15)	8
5	Esprili iletişim dili (Ö8)	1
6	Saygılı iletişim dili (Ö5,Ö11)	2
7	Gerektiğinde jest ve mimik kullanma (Ö1,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö9,Ö10,Ö15)	8
8	Sade iletişim dili (Ö1, Ö11)	2
9	Nazik dil kullanma (Ö1,Ö3, Ö14)	3

Ö; kodlanmış öğretmen

Okul müdürlerinin iletişim sırasında nasıl bir dil kullandıkları incelendiğinde, kodlanmış 9 farklı durum ortaya çıkmıştır. İfade sıklıklarına göre, okul müdürlerinin iletişim sırasında nasıl bir dil kullandıklarına dair bulgular şunlardır, “Ölçülü iletişim dili” (f=8), “Gerektiğinde jest ve mimik kullanma” (f=8), “Formal iletişim dili” (f=6), “Konuşmanın gidişatına göre iletişim dili kullanma” (f=5), “Nazik dil kullanma” (f=3), “Sade iletişim dili” (f=2), “saygılı iletişim dili” (f=2), “İnformal iletişim dili” (f=2), “Esprili iletişim dili” (f=1). Öğretmenlerin görüşlerine göre; Ölçülü iletişim dili kullanma, Gerektiğinde jest ve mimik kullanma, Formal iletişim dili ve Konuşmanın gidişatına göre iletişim dili kullanma okul müdürlerinin iletişim sırasında sıkça kullandıkları dil olduğu görülmektedir. Kodlanmış olan durumları destekleyen öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir,

“Toplantıların olduğu zamanlarda formal dil, toplantı dışında ise informal dil kullanıyor. Duruma göre değişkenlik gösteriyor. Anlayışlı, sevecen ve esprili bir dil kullanıyor (Ö8).” “Gereken durumlarda formal, gereken durumlarda informal dil kullanmaktadır. Jest ve mimiklerini doğru şekilde kullanır. Kendini ifade etmede çok iyi (Ö7).” “Formal dil kullanır genelde. Etkili ve konunun önemine göre uygun jest ve mimiklerini kullanır (Ö4).” “Formal dil kullanır. Ses tonu nazik şekilde olur. Aramızdaki mesafe olması gerektiği kadar olur. Sert bir mizacı yoktur (Ö3).” “Gerekli gördüğü durumlarda formal ya da informal olarak değişir. Konuşmanın gidişatına göre uygun olarak kullanır (Ö2).”

Tablo 2. Öğretmenlerin okul müdürleriyle iletişime geçilirken nasıl hissettiklerine ilişkin bulgular

Kod Sıra No	Kodlanmış İletişime Geçerken Hissedilen Duygular	f
1	Rahat (Ö14, Ö12, Ö11, Ö2, Ö1)	5
2	İyi (Ö10, Ö3)	2
3	Stressiz (Ö4)	1
4	Arkadaş gibi (Ö5)	1
5	Öğretmen gibi (Ö6, Ö5)	2
6	Ölçülü rahatlık (Ö15)	1
7	Saygı (Ö8, Ö7)	2
8	Sakin (Ö9)	1
9	Samimi (Ö13)	1
10	Anlaşıldığını (Ö10)	1

Öğretmenlerin okul müdürleriyle iletişime geçerken nasıl hissettikleri incelendiğinde, kodlanmış 10 farklı durum ortaya çıkmıştır. İfade sıklıklarına göre, öğretmenlerin okul müdürleriyle iletişime geçerken hissettiklerine dair bulgular şunlardır, “Rahat” (f=5), “İyi” (f=2), “Öğretmen gibi” (f=2), “Saygı” (f=2), “Stressiz” (f=1), “Arkadaş gibi” (f=1), “Ölçülü rahatlık” (f=1), “Sakin” (f=1), “Samimi” (f=1), “Anlaşıldığını” (f=1). Öğretmenlerin görüşlerine göre; Öğretmenlerin okul müdürleriyle iletişime geçerken sıklıkla hissedilen duyguların, Rahat, İyi, Öğretmen gibi ve Saygı olduğu görülmektedir. Kodlanmış olan durumları destekleyen öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir, “Kendimi rahat bir şekilde ifade ederim (Ö14).” “Okul müdürümle iletişime geçerken sakın hissederim (Ö9).” “Rahat ancak ölçülü bir rahatlık hissederim (Ö15).” “İyi hissederim çünkü beni anladığımı gerçekten dinlediğini bana yansıtır. Bu beni oldukça rahatlatır (Ö10).” “Bazen bir idareci bazen nasihatlerde bulunan bir abi bazen de bir arkadaş gibi (Ö5).” “Müdürüyle iletişim kuran bir öğretmen gibi (Ö6).

Tablo 3. Okul müdürlerinin kullandıkları iletişim araçlarına ilişkin bulgular

Kod Sıra No	Kodlanmış İletişim Yolları ve Araçları	f
1	Yüz yüze iletişim (Ö2, Ö3, Ö5, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö15)	8
2	Telefonla konuşma (Ö1, Ö3, Ö6, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15)	8
3	Elektronik ortamlar (Ö7)	1
4	Whatsapp (Ö1, Ö3, Ö5, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15)	8
5	Birebir iletişim (Ö1, Ö2)	2
6	Toplu iletişim (Ö1, Ö2)	2
7	Resmi yollar (Ö9)	1
8	Teknolojik araçlar (Ö4)	1

Okul müdürlerinin hangi iletişim araçlarını daha çok kullandıkları incelendiğinde, kodlanmış 8 farklı durum ortaya çıkmıştır. İfade sıklıklarına göre, okul müdürlerinin kullandıkları iletişim araçlarına dair bulgular şunlardır, “Yüz yüze iletişim” (f=8), “Telefonla konuşma” (f=8), “Whatsapp” (f=8), “Birebir iletişim” (f=2), “Toplu iletişim” (f=2), “Elektronik ortamlar” (f=1), “Resmi yollar” (f=1), “Teknolojik araçlar” (f=1). Öğretmenlerin görüşlerine göre; Yüz yüze iletişim, Telefonla konuşma ve Whatsapp okul müdürlerinin sıklıkla kullandıkları iletişim araçları ve iletişim yöntemleri olduğu görülmektedir. Kodlanmış olan durumları destekleyen öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir, “Okul müdürüm daha çok resmi yollarla iletişim kurar (Ö9).” “Küçük bir okul olduğumuzdan yüz yüze ancak iletişim araçları da kullanırız (Ö10).” “Bütün iletişim araçlarına açık olmakla beraber genellikle yüz yüze iletişim tercih ediyor (Ö8).” “Genellikle whatsapp lakin yüz yüze konuştuğumuz da olmuştur (Ö5).”

Tablo 4. Okul müdürlerinin iletişim araçlarını kullanırken sesli ve görsel öğelerden yararlanma durumlarına ilişkin bulgular

Kod Sıra No	Kodlanmış Sesli Ve Görsel Öğelerden Yararlanma	f
1	Sesli öğeleri kullanma (Ö6)	1
2	Görsel öğeleri kullanma (Ö10, Ö9, Ö7, Ö5, Ö4, Ö3)	6
3	Sesli ve görsel öğeleri birlikte kullanma (Ö15, Ö14, Ö13, Ö12)	4
4	Sesli ve görsel öğeleri kullanmama (Ö8)	1
5	Sesli ve görsel öğeler	1
6	Gerekli durumlarda sesli ve görsel öğe kullanma (Ö2, Ö1)	2

Okul müdürlerinin iletişim sırasında sesli ve görsel öğelerden yararlanma durumları incelendiğinde, kodlanmış 6 farklı durum ortaya çıkmıştır. İfade sıklıklarına göre, okul müdürlerinin iletişim sırasında sesli ve görsel öğelerden yararlanmalarına dair bulgular şunlardır, “Görsel öğeleri kullanma” (f=6), “Sesli ve görsel öğeleri birlikte kullanma” (f=4), “Gerekli durumlarda sesli ve görsel öğe kullanma” (f=2), “Sesli öğeleri kullanma” (f=1), “Sesli ve görsel öğeleri kullanmama” (f=1), “Sesli ve görsel öğeleri az kullanma” (f=1). Öğretmenlerin görüşlerine göre; okul müdürlerinin iletişim sırasında sesli ve görsel öğelerden yararlanma durumları daha çok , Görsel öğeleri kullanma, Sesli ve görsel öğeleri birlikte kullanma olarak görülmektedir. Kodlanmış olan durumları destekleyen öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir, “Hem sesli hem de görsel öğelerden yararlanır (Ö15).” “Genellikle kullanmaz (Ö8).” “Yararlanır. Resim, video vb. şeylerden sıklıkla faydalanır. Okulla ilgili durumlarda fikir görsel öğeleri bize sıklıkla sunar (Ö10).” Fazlasıyla. Okul duyurularında bazen eksiklik görsem de görselliğe çok önem verir (Ö5).” “Olması gereken durumda evet (Ö1).”

Tablo 5. Okul müdürleri iletişim sırasında empatik iletişim kurma durumlarına ilişkin bulgular

Kod Sıra No	Kodlanmış Empatik İletişim Becerileri	f
1	Empatik dil kullanma(Ö1,Ö4 Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13,Ö14,Ö15)	13
2	Profesyonel iletişim kurma(Ö15)	1
3	Geribildirimle iletişim kurma (Ö14)	1
4	Halden anlayan okul müdürü(Ö5)	1
5	Çözüm yolu bulan okul müdürü(Ö7)	1
6	İnsanları iyi analiz eden okul müdürü (Ö5)	1
7	Karşılıklı empati kurma(Ö2)	1
8	İletişim sırasında okul müdürünün deneyimlerden yararlanması (Ö3,Ö8)	2

Okul müdürlerinin iletişim sırasında empatik iletişim kurma durumları incelendiğinde, kodlanmış 8 farklı durum ortaya çıkmıştır. İfade sıklıklarına göre, okul müdürlerinin empatik iletişim kurma durumlarına dair bulgular şunlardır, “Empatik dil kullanma” (f=13), “İletişim sırasında okul müdürünün deneyimlerden yararlanması” (f=2), “Profesyonel iletişim kurma” (f=1), “Geribildirimle iletişim kurma” (f=1), “Halden anlayan okul müdürü” (f=1), “Çözüm yolu bulan okul müdürü” (f=1), “İnsanları iyi analiz eden okul müdürü” (f=1), “Karşılıklı empati kurma” (f=1). Öğretmenlerin görüşlerine göre; okul müdürlerinin iletişim sırasında çoğunlukla empatik dil kullandıkları görülmektedir. Kodlanmış olan durumları destekleyen öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir, “Tabii ki bu konuda bir şüphem yok (Ö1).” “Hem de nasıl. Halden anlayan, insanı iyi analiz eden bir lider (Ö5).” “Kesinlikle düşünüyorum. Özellikle müdürümüz baba olduktan sonra öğrencilere karşı empati duygusu arttı. Müdürümüzün eşi hamile olduktan sonra hamilelere karşı bakış açısının olumlu değiştiğini düşünüyorum (Ö8).” “Kesinlikle evet. Bir idareci olarak değil kendi öğretmenken olan deneyimlerinden bahsederek olaya bakar (Ö3).”

Tablo 6. Okul müdürleri iletişim sırasında etkin dinleme yapma durumlarına ilişkin bulgular.

Kod Sıra No	Kodlanmış Etkin Dinleme Becerileri	f
1	Geri bildirim verme (Ö15, Ö10, Ö6)	3
2	Talep ve sorulara zaman ayırma (Ö15)	1
3	Anlayışlı bir iletişim kurma (Ö14)	1
4	Göz Kantağı Kurma (Ö14, Ö6)	2
5	Önemsiz konularda dinlememe (Ö11)	1
6	Çözüm üretme (Ö12)	1
7	Teyit ettirme (Ö8)	1
8	Örnek verme (Ö7)	1
9	Beden dili kullanma(Ö6)	1
10	Yaratıcı fikirler sunma (Ö10, Ö5)	2
11	Etkin dinleme yapma(Ö13,Ö14,Ö12, Ö11, Ö10,Ö9,Ö8,Ö7, Ö4, Ö3,Ö2,Ö1)	12
12	Empati kurarak dinleme (Ö8)	1
13	Olumlu okul iklimi yaratma (Ö3)	1

Okul müdürlerinin iletişim sırasında etkin dinleme yama durumları incelendiğinde, kodlanmış 13 farklı durum ortaya çıkmıştır. İfade sıklıklarına göre, okul müdürlerinin iletişim sırasında etkin dinleme yapma durumlarına dair bulgular şunlardır, “Etkin dinleme yapma” (f=12), “Geribildirim verme” (f=3), “Göz kantağı kurma” (f=2), “Talep ve sorulara zaman ayırma” (f=1), “Anlayışlı bir iletişim kurma” (f=1), “Önemsiz konularda dinlememe” (f=1), “Çözüm üretme” (f=1), “Teyit ettirme” (f=1), “Örnek verme” (f=1), “Beden dili kullanma” (f=1), “Empati kurarak dinleme” (f=1), “Olumlu okul iklimi yaratma” (f=1). Öğretmenlerin görüşlerine göre; okul müdürlerinin sıklıkla etkin dinleme yaptıkları görülmektedir. Kodlanmış olan durumları destekleyen öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir, “Konu ne olursa olsun idarecimiz etkin dinleme yapar. Bu konuda bir şüphem yok (Ö1).” “Her konuda dinler. Bence etkin dinliyor. Fakat bazı önemsiz konularda da dinlemiyor olabilir (Ö11).” “Kesinlikle etkin dinleme yapıyor. Konuşma esnasında kelimeleri tekrar ederek doğru anladığını teyit ettiriyor. Konuşma esnasında empati kurduğu karşı taraftan hissediliyor (Ö8).” “Müdürüm etkin dinleme ve iletişim konusunda yüksek becerilere sahiptir. Bu da okul iklimine olumlu yansır. Keşke her okul idarecisin de bu özellik olsa (Ö3).” “Göz kantağı kurarak, beden diliyle dinlediğini hissettirerek ve geri bildirim vererek (Ö6).”

Tablo 7. Okul müdürlerinin iletişimde geri bildirim verme durumlarına ilişkin bulgular.

Kod Sıra No	Kodlanmış Geri Bildirim Becerileri	f
1	Geri bildirim verme (Ö1,Ö2, Ö4,Ö5,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13,Ö14,Ö15)	13
2	Geri bildirim havada kılması (Ö5)	1
3	Karşılıklı geribildirim verilmesi(Ö3)	1
4	Faydalı geribildirim verme (Ö6)	1
5	Anında geri bildirim verme (Ö10,Ö13)	2
6	Soru cevap şeklinde geribildirim (Ö14)	1
7	Aktif iletişim(Ö8)	1

Okul müdürlerinin iletişim sırasında geribildirim verme durumları incelendiğinde, kodlanmış 7 farklı durum ortaya çıkmıştır. İfade sıklıklarına göre, okul müdürlerinin geri 18 bildirim verme durumlarına dair bulgular şunlardır, “Geribildirim verme” (f=13), “Anında geribildirim verme” (f=2), “Geribildirim havada kılması” (f=1),

“Karşılıklı geribildirim verilmesi” (f=1), “Faydalı Geribildirim verme” (f=1), “Soru cevap şeklinde geribildirim verme” (f=1), “Aktif iletişim” (f=1). Öğretmenlerin görüşlerine göre; okul müdürlerinin sıklıkla geri bildirim verdikleri görülmektedir. Kodlanmış olan durumları destekleyen öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir, “Faydalı dönütler alıyorum (Ö6).” “Alabiliyoruz. Hem bir olay karşısında hem de yapılacak işler hakkında geri bildirim verir (Ö2).” “Tabii ki. Lakin bazı duyuruların tam gerekli şekilde yapılmadığını yani havada kaldığını düşünüyorum (Ö5).” “Evet kesinlikle geri bildirim yapar (Ö11).” “Müdürümüz dönütleri hemen olur ve kendisi aynı şekilde dönüt bekler (Ö3).”

Tablo 8. Okul müdürlerinin iletişim becerilerini geliştirmelerine ilişkin önerilere dair bulgular

Kod Sıra No	Kodlanmış İletişim Becerilerini Geliştiren Öneriler	f
1	Okul müdürünün daha önce öğretmen olduğunu hatırlaması (Ö11)	1
2	Okul müdürünün önyargısız olması(Ö12)	1
3	Okul müdürünün adaletli olması (Ö12)	1
4	Okul müdürünün empati kurması (Ö12, Ö3)	2
5	Okul müdürünün iletişim engellerinden kurtulması (Ö10)	1
6	Okul müdürünün okuldaki personellerle sürekli iletişim kurması(Ö14,Ö13,Ö9,Ö4)	4
7	Okul müdürlerinin sınıf etkinliklerine katılması (Ö8, Ö7)	2
8	Okul müdürünün iletişim konusunda eğitim alması(Ö14,Ö13,Ö10,Ö6,Ö2,Ö1)	6
9	Okul müdürünün mevzuat bilgisini geliştirmesi (Ö5)	1
10	Okul müdürünün liyakat sahibi olması(Ö3)	1
11	Okul müdürünün olumlu okul iklimi oluşturması(Ö3)	1
12	Okul müdürünün öneri gerektirmeyen süper iletişimde olması (Ö15)	1

Okul müdürlerinin iletişim becerilerini geliştirmelerine ilişkin öneriler incelendiğinde, kodlanmış 12 farklı durum ortaya çıkmıştır. İfade sıklıklarına göre, okul müdürlerinin iletişim becerilerini geliştirmelerine ilişkin önerilere dair bulgular şunlardır, “Okul müdürünün iletişim konusunda eğitim alması” (f=6), “Okul müdürünün okuldaki 19 personellerle sürekli iletişim kurması” (f=4), “Okul müdürünün empati kurması” (f=2), “Okul müdürünün sınıf etkinliklerine katılması” (f=2), “Okul müdürünün daha önce öğretmen olduğunu hatırlaması” (f=1), “Okul müdürünün önyargısız olması” (f=1), “Okul müdürünün adaletli olması” (f=1), “Okul müdürünün iletişim engellerinden kurtulması” (f=1), “Okul müdürünün mevzuat bilgisini geliştirmesi ” (f=1), “Okul müdürünün liyakat sahibi olması”(f=1), “Okul müdürlerinin Öğretmenlerin görüşlerine göre; Ölçülü iletişim dili kullanma, Gerektiğinde jest ve mimik kullanma, Formal iletişim dili ve Konuşmanın gidişatına göre iletişim dili kullanma okul müdürlerinin iletişim sırasında sıkça kullandıkları dil olduğu görülmektedir. Kodlanmış olan durumları destekleyen öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir, “ Bir zamanlar kendilerinin de sınıfa ders anlatmaya girdiklerini hatırlasınlar ve öğretmeni yargılamak bunları düşünsünler (Ö11).” “ Devamlı ve süreli olarak eğitimlerin gerçekleşmesi gerekiyor (Ö2).” “ Sık sık okuldaki çalışanlarla bire bir iletişim halinde olunması, iletişim konusunda bilgili olmaları (Ö14).” “ Öneri eksik veya çözümsüz durumlarda başvuru bir yöntemdir. Müdürümüzün iletişim kurarken herhangi bir problem yaşadığını ve eksikliği olduğunu düşünmüyorum (Ö15).” “Empati kurabilmeli, önyargısız ve adaletli olmalı (Ö12).” “ İletişim her zaman karşılıklı ve sürekli devam etmelidir (Ö9).” “Sınıftaki bazı etkinliklere katılım sağlayarak böylelikle öğretmenlerle iletişimini artırabilirler (Ö7).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın sonucunda Diyarbakır ilinin dört merkez ilçesindeki resmi okulöncesi eğitim kurumlarında görevli okulöncesi öğretmenlerinin, okul müdürlerinin iletişim becerileri üzerine görüşleri araştırılmış ve elde edilen bulguların ışığında yorum ve öneriler geliştirilmiştir.

5.1. Sonuç ve Öneriler

İnsanlar arası iletişimde ses tonu, mesafe, giyim gibi öğeler ilişkilerin nasıl anlaşılması gerektiğini belirler. Kimi okul müdürü öğrenci velisini çalışma masasının hemen önündeki koltukta kabul ederken, kimi müdür veliye daha yakın oturmayı tercih eder. Kimisi de yakınında hiç koltuk bulundurmayarak yakında oturmalarını engeller. Konuşun yanında samimi arkadaşına resmi bir tavır sergileyen okul müdürü o anda kendisine resmi davranılmasını istemekte ve öğretmene gireceği iletişim biçimiyle ilgili ipuçları sunmaktadır (Ergin, 2008: 124). İyi bir iletişimci içinde bulunduğu durumu duyarlılıkla değerlendirirken o duruma uygun düşecek iletişim biçimine karar verir. Başka bir söyleyişle, içinde bulunduğumuz durum gireceğimiz iletişim biçiminin belirleyicisi olmaktadır (Ergin, 2008: 211). Okul müdürlerinin iletişim becerilere dair bulgular sonucuna okul müdürlerinin daha çok ölçülü bir dil tercih ettikleri, gerektiğinde jest ve mimik kullandıkları ve formal iletişimi tercih ettikleri görülmektedir. İnfomal iletişimin daha az tercih edildiği bununla birlikte iletişim dilinin konunun önemine ve konuşmanın gidişatına göre şekil aldığı anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin okul müdürleriyle rahat bir şekilde iletişime geçtikleri ve genel olarak iletişim sırasında olumlu duygular hissettikleri görülmektedir. İnsanlar iletişimde duygularıyla var olur. Duygusuz

bir iletişim söz konusu olamaz. Aslında her sözcüğün her bakışın ve her minik hareketin bir duygusu vardır. Duygularımız bizi birbirimize yaklaştırır ya da uzaklaştırır. Karşımızdakine ona anladığımız duygusunu vermek iletişimi etkili hale getirecektir. Okul müdürlerinin iletişimi daha çok yüz yüze gerçekleştirdikleri aynı zamanda telefonu da vazgeçilmez bir iletişim aracı olarak kullandıkları anlaşılmaktadır. İletişimde Empatinin ve etkin dinlemenin yeri oldukça önemli bir yere sahiptir. Çoğu zaman yaşadığımız sorunların asıl nedeni sorunlarımızı anlatacak birilerinin hayatımızda olmayışındandır. Dinlemek ve karşımızdakini anlamaya çalışmak iletişimin kalitesini olumlu yönde etkileyecektir. Elde edilen bulgulara göre okul müdürlerinin çoğunlukla Empatik bir dil kullandıkları ve etkin dinleme yaptıkları görülmektedir. Etkin dinlemeleri geri bildirimlerle destekledikleri ve olaylara kendi deneyimlerinden faydalanarak baktıkları anlaşılmaktadır. Okul müdürlerinin iletişim becerilerini geliştirmelerine ilişkin önerilerde çoğunlukla iletişim konusunda eğitim alma üzerinde durulmuştur. Bunun yanı sıra okul müdürlerinin aktif olarak okul personelleriyle sürekli iletişimde olmaları gerektiği ve okul müdürlerinin sınıf etkinliklerine katılmaları gerektiği ifade edilmiştir. Okul müdürünün sınıf etkinliklerine katılımı hem öğretmenleriyle olan bağı güçlendirecek hem de öğretmenlere karşı Empati duygusunu daha etkili hale getirecektir. Hem okul müdürlerinin hem de öğretmenlerin iletişim becerileri konusunda eğitim almaları aynı zamanda okul müdürlerinin sınıf etkinliklerine aktif katılımlarının gerekliği ön plandadır. Bu durum okul müdürlerinin empati duygularını geliştirecek ve okul iklimindeki iletişim ağı güçlendirecektir. Araştırmamız okul müdürlerinin iletişim becerileri üzerine öğretmen görüşleri alınarak yapılmıştır. Araştırma okul müdürlerinin de kendi iletişim becerilerini değerlendirdikleri daha kapsamlı bir çalışma grubuyla yapılabilir. Bu sayede okul müdürlerinin ve öğretmenlerin konuyla ilgili görüşlerini karşılaştırma imkanı da bulunmuş olur. Sadece okulöncesi kademesinde değil diğer kademelerde de iletişim becerileri hem okul müdürleri, hem öğretmenler, hem veliler hem de öğrenciler açısından incelenebilir. Bir okulun gelişimi ve belirlenmiş amaçlara ulaşması, olumlu bir örgüt iklimini gerektirir. Okul iklimi üzerinde de müdürün niteliği ve yaklaşımları oldukça önemlidir. Bu nedenle okulun başarısı için müdürler kilit bir öneme sahiptir (Arslan, 2021)

KAYNAKÇA

1. Aydın, M. (2018). Eğitim Yönetimi. Ankara: Gazi Yayıncılık.
2. Aytekin, H. (2022). İnsan İlişkileri ve İletişim. Ankara: Pegem Yayıncılık.
3. Bursalıoğlu, Z. (1979). Okul Yönetiminde Yeni Yapı Ve Davranış. Ankara: Kadioğlu Yayıncılık.
4. Çakır, M. (2020). Örgütlerde İletişim Sorunlarının Saptanması ve Çözümü İçin Kullanılabilecek Teknikler Üzerine Bir İnceleme. Kocaeli Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Araştırmaları Dergisi, 12(1), 973-989.
5. Çınar, O. (2010). Okul Müdürlerinin İletişim Sürecindeki Etkililiği. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 26, 267-276.
6. Dökmen, Ü. (2000). İletişim Çatışmaları ve Empati. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
7. Ergin, A. (2008). Eğitimde Etkili İletişim. Ankara: Anı Yayıncılık.
8. Ersoy, E. ve Köşger, F. (2016). Empati: Tanımı Ve Önemi. Osmangazi Tıp Dergisi, 38 (2), 9-17.
9. Karaca, M. (2016). Sosyolojik Perspektifte İletişim. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, (15) 57, 626-648.
10. Karatay, H., Dolunay, S. Ve Savaş, Ö. (2014). Türkçe Öğretmenlerinin Etkin Dinleme ve Dönüt Durumları. Ana Dili Eğitim Dergisi, 2(4), 85-106.
11. Korkut, F. (2005). Yetişkinlere Yönelik Gelişim Becerileri Eğitimi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28, 143-149.
12. Özdemir, M. (2021). Eğitim Yönetimi: Alanın Temelleri ve Çağdaş Yönelimler. Ankara: Anı Yayıncılık.
13. TDK. (2022). Türkçe Sözlük. (<https://sozluk.gov.tr/>). Erişim Tarihi: 05.04.2022.
14. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
15. Yüksel, A. (2004). Empati Eğitim Programının İlköğretim Öğrencilerinin Empatik Becerilerine Etkisi. Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(2), 341-354.
16. Arslan, M. (2019). Öğretmenlerin özyeterlik inançlarının örgüt sağlığı algıları ve iş tatmin düzeyi ilişkisindeki ara değişken etkisi. Araştırma ve deneyim dergisi, 4(1), 21-28.
17. Arslan, M. (2021). Milli Eğitim Bakanlığında Görev Yapan Öğretmenler İçin Hizmetçi Eğitim Modeli Önerisi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.